

Huvudman

Marks kommun
bun@mark.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Lyckeskolan i Marks kommun;
nu fråga om uppföljning av beslut fattat den 29 november 2023

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Marks kommun att senast den **17 oktober 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Marks kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Marks kommun ska vidta följande åtgärder

Särskilt stöd

- Se till att rektor säkerställer att de elever som har stödåtgärd i form av särskild undervisningsgrupp och/eller anpassad studiegång har en aktuell utredning av elevens behov av särskilt stöd som påvisar behovet av åtgärden, samt att eleverna omfattas av ett åtgärdsprogram för det fall åtgärden bedöms utgöra särskilt stöd för eleven. Dokumentation och sammanställning ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7, 9 och 11-12 §§ skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser rätt till utbildning samt de delar av området extra anpassningar och särskilt stöd som avser information till personal och upprättande av åtgärdsprogram.

Beslutet om att avsluta ärendet i ovan nämnda del får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2023 genomfört en tillsyn av Lyckeskolan i Marks kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande särskilt stöd och rätt till utbildning.

Skolinspektionen har den 29 november 2023 beslutat att förelägga Marks kommun att senast den 13 mars 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande särskilt stöd och rätt till utbildning.

Marks kommun har den 14 mars 2024 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av förelägget. Vidare har huvudmannen efter en begäran om komplettering inkommit med ett kompletterande yttrande den 11 april 2024.

Skolinspektionen har i denna uppföljning av tidigare fattat beslut tagit ställning till om Marks kommun har följt förelägget.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Uppföljning av tidigare konstaterade brister

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I tidigare beslut bedömde Skolinspektionen att det fanns brister i arbetet med särskilt stöd. Av utredningen i ärendet framkom att arbetet med stöd inte fungerat under föregående läsår och att skolan nu arbetade för att säkerställa att arbetet med särskilt stöd fungerade. Bristerna rörde skolenhetens arbete med att

uppmärksamma, skyndsamt utreda och vidta åtgärder för att tillgodose elevers behov av särskilt stöd.

I den redovisning som huvudmannen inkommit med anges bland annat att all personal på skolan fått information om bestämmelserna gällande särskilt stöd samt skyldigheten att anmäla behov av särskilt stöd till skolans rektor. Informationen gavs av två centrala verksamhetsutvecklare den 8 februari 2024.

Det anges vidare att rektor har dokumenterat de anmälningar om behov av särskilt stöd som inkommit samt vilket datum utredning har startats för respektive elev. Rektor har även dokumenterat avslutade stödutredningar där beslut om att utarbeta respektive inte utarbeta åtgärdsprogram fattats samt dokumenterat stödutredningar och beslut om stödsatser för elever i särskild undervisningsgrupp för de utredningar som avslutats innan den 6 mars 2024. För de elever där utredning inte startat avses dessa inledas, enligt huvudmannens redovisning. Förteckningar har redovisats till Skolinspektionen.

Skolinspektionen har, utifrån de förteckningar som Marks kommun inkommit med, begärt in kompletteringar i form av stickprov av avslutade utredningar, beslut om att upprätta respektive inte upprätta åtgärdsprogram samt beslut gällande särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång avseende totalt 13 elever.

I tidigare beslut konstaterade Skolinspektionen att elevhälsan, för att det skulle finnas dokumentation gällande alla elever som har särskilt stöd, istället för att göra en fullständig egen utredning av elevers behov av stöd, i flera fall gjort enklare utredningar där uppgifter från tidigare dokumentation förts över i nya dokument. Detta innebar, enligt Skolinspektionens bedömning i tidigare beslut, de facto att många elever inte hade de utredningar som krävs för att säkerställa rätt stödsatser. De stickprov som Skolinspektionen inhämtat gällande elever inskrivna i särskild undervisningsgrupp visar att tre av de fyra elever i särskild undervisningsgrupp vars dokumentation granskats särskilt saknar aktuella pedagogiska utredningar. En elev (elev 3, bilaga 3), har anpassad studiegång och har all sin undervisning i särskild undervisningsgrupp. Lyckeskolan har inte genomfört någon egen pedagogisk utredning utan hänvisar till en frånvaroutredning som gjorts på tidigare skola och som visar på behov av dessa åtgärder. I beslut om åtgärdsprogram daterat den 18 september 2023 framkommer att beslut fattas efter samråd med elevens vårdnadshavare, tidigare skola samt elevhälsan och att det pedagogiska behovet behöver utredas vidare. Även gällande en annan elev (elev 9, bilaga 3) saknas en aktuell pedagogisk utredning, och i dokument rubricerat "Utredning och pedagogisk bedömning av elevs behov av särskilt stöd", daterat den 20 december 2023, konstateras endast att Lyckeskolan utgått från dokumentation från tidigare skola och att Lyckeskolan behöver starta en egen pedagogisk utredning gällande eleven. I ytterligare ett liknande dokument (elev 7, bilaga 3) konstaterade skolan under höstterminen 2023 att någon ny utredning av elevens behov av stöd inte behöver genomföras,

eftersom det viktigaste är att eleven mår bra i skolan, vilket eleven bedömdes göra med pågående insatser utifrån den gamla skolans utredning av elevens behov av stöd.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 34 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt.

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §, i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller i form av anpassad studiegång enligt 12 §. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Av 3 kap. 10 § skollagen framgår att för en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas.

Av 3 kap. 11 § skollagen framgår att om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan, innebära att särskilt stöd ges enskilt eller i annan

undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till.

Av 3 kap. 12 § skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan, specialskolan och sameskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

Av förarbetena till skollagen framgår att det är viktigt att skolan inte väntar för länge med att utreda en elevs eventuella behov av särskilt stöd. Utredningen ska göras i samråd med den berörda eleven och med beaktande av bestämmelsen om särskild hänsyn till barnets bästa. Om denna utredning visar att eleven är i behov av särskilt stöd för att kunna nå målen ska sådant stöd ges. Det är elevens behov av stöd som ska vara vägledande för besluten. För rektorn är därför varje beslut om en stödåtgärd något som måste föregås av noggranna pedagogiska överväganden, samtidigt som det också finns ekonomiska realiteter att beakta. [...] Processen kan beskrivas i fem steg: att uppmärksamma, utreda, dokumentera, åtgärda samt följa upp och utvärdera. I vissa fall kan en utredning göras snabbt och enkelt, medan det i andra fall kan behövas en mer omfattande utredning. Någon tidsgräns för hur lång tid utredningen får ta kan därför inte anges. Huvudprincipen måste dock vara att det ska ske skyndsamt, så att eleven får det stöd hon eller han behöver så fort som möjligt (prop. 2009/10:165 s. 287-291).

Skolinspektionens bedömning

Mot bakgrund av inkommen redovisning bedömer Skolinspektionen att huvudmannen har följt föreläggandet avseende att all personal på skolan fått information om bestämmelserna gällande särskilt stöd samt skyldigheten att anmäla behov av särskilt stöd till skolans rektor. Det har även startats utredningar av elevers stödbehov utifrån merparten av de anmälningar som inkommit och resterande avses påbörjas.

Skolinspektionen bedömer dock att det fortfarande föreligger brister inom området särskilt stöd vid Lyckeskolan.

Det framgår av den dokumentation som inhämtats att det fortfarande finns elever som har ingripande stödinsatser i form av placering i särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång som inte föregåtts av tillräcklig utredning. Att hänvisa till utredningsinsatser från tidigare skolenheter är inte tillräckligt.

Om en elevs behov av särskilt stöd inte utreds riskerar eleven att bli utan det särskilda stöd som eleven har behov av och rätt till enligt skollagen. Detta innebär en risk för att eleverna inte ges förutsättningar att nå de betygsriterier som minst ska uppfyllas, vilket för elever i årskurs 9 kan innebära att de inte når behörighet till gymnasieskolans nationella program.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Marks kommuns verksamhet vid Lyckeskolan uppfyller fortfarande inte författningarnas krav vad gäller särskilt stöd. Det finns därför skäl att på nytt förelägga Marks kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Rätt till utbildning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I tidigare beslut bedömde Skolinspektionen att det fanns brister i arbetet med rätt till utbildning. Skolan saknade i vissa delar ett strukturerat och systematiskt arbete vad gäller elever med hög frånvaro. Många elever hade en hög frånvaro, men frånvaron hade endast utretts i ett fåtal fall. Mot bakgrund av detta bedömde Skolinspektionen att elevers skolfrånvaro inte utreddes i tillräcklig omfattning. Huvudmannen förelades att avhjälpa bristerna.

Huvudmannen anger i sin redovisning efter föreläggandet att man på Lyckeskolan påbörjat 39 frånvaroutredningar under redovisningsperioden. Huvudmannen uppger vidare att frånvaroutredningarna presenteras för elevhälsoteamet när de är färdigställda. Elevhälsoteamet tar fram åtgärder i samverkan med arbetslagen. Därefter görs insatser tvärprofessionellt. För att säkerställa processen har verksamhetsutvecklare deltagit i arbetet.

Rättslig reglering

Av 7 kap. 3 § skollagen och 2 kap. 18 § första stycket regeringsformen, framgår att alla barn som omfattas av den allmänna skolplikten har rätt till kostnadsfri grundläggande utbildning i allmän skola.

Av 7 kap. 19 a § skollagen framgår att om en elev har upprepade eller längre frånvaro från grundskolan ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om

en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen.

Av 7 kap. 21 § skollagen framgår att hemkommunen, i frågor som rör skolpliktiga elever som avses i 19 a §, vid behov ska samordna insatser med samhällsorgan, organisationer eller andra som berörs.

Av 7 kap. 22 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att eleverna i huvudmannens grundskola fullgör sin skolgång.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen vidtagit tillräckliga åtgärder gällande elevers rätt till utbildning. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Frida Eek

Frida Eek
Beslutsfattare
Signerat av: Frida Eek

X Miriam Werlinder

Miriam Werlinder
Föredragande
Signerat av: Miriam Werlinder